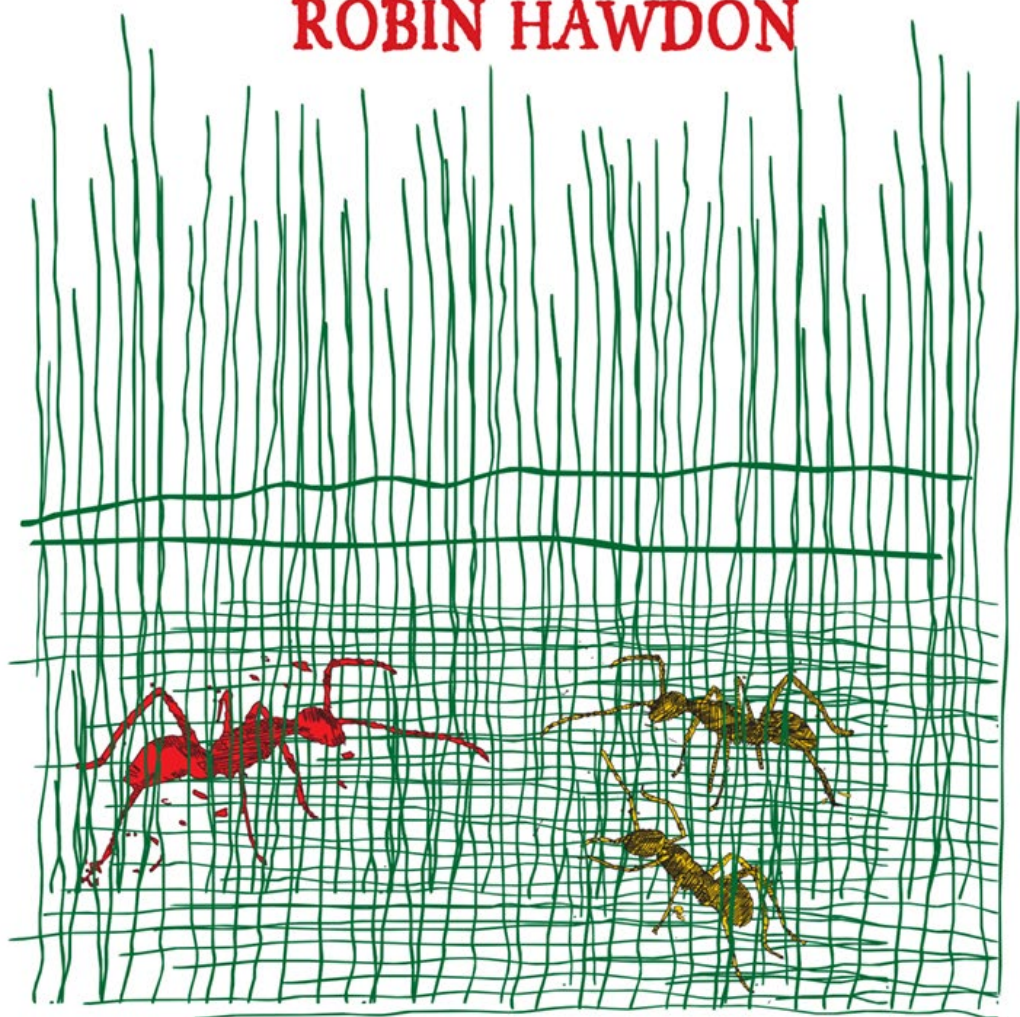

ZAŠUŠŤANIE V TRÁVE

ROBIN HAWDON

Zašušťanie v tráve

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.xyz.sk
www.albatrosmedia.sk

Robin Hawdon
Zašušťanie v tráve – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

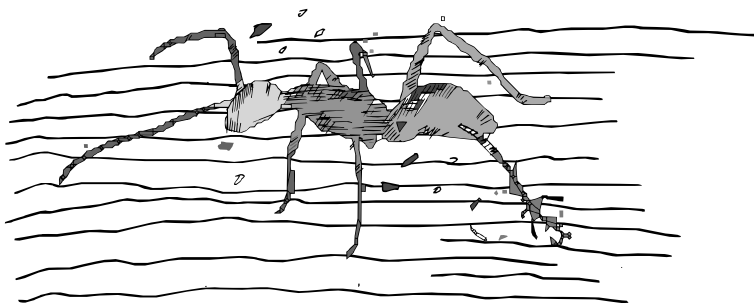
Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

ZAŠUŠŤANIE V TRÁVE

ROBIN HAWDON

Copyright © 1984 Robin Howdon
Translation © Ina Martinová, 2017
Illustrations © Rostislav Pospíšil, 2017
ISBN 978-80-566-0182-2

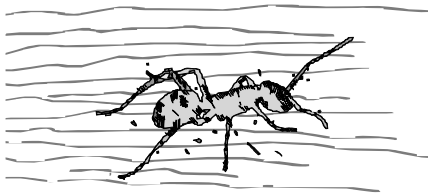
*Trom krásnym ženám, ktoré ma sprevádzali
na ceste k tomuto prvému skromnému cieľu:
mojej manželke a dcéram.*

PRVÁ KAPITOLA

Vysoko v korune mladého smrekovca v bledom jarnom svite nervózne pobiehala po konári osamelá mravčia robotnica. Bola to maličká, trochu podvyživená stvora a naliehavo skúmala výčnelky a praskliny v kôre, akoby ju poverili zodpovednou úlohou, na akú nebola zvyknutá. Nevnímala jemnú krásu prebúdajúceho sa ročného obdobia, jeho chvejivé zelené a striebisté tóny. Bola súčasťou tejto premeny; jej energia bola energiou vesmíru – tak to v prírode chodí.

Bežala po vonkajšej brázde hlbokkej pukliny, ktorá ju mimoriadne zaujala, keď zrazu zastala s jednou nohou zamrznutou vo vzduchu a nervózne hmatkala tykadlami na všetky strany. Áno, zasa je to tu! Citlivé čuchové orgány na tykadlách zachytili jemnučký závan zvláštneho, znepokojivého pachu, ktorý priniesol šantivý vánok. Robotnica znehybnela, len konce tykadiel sa jej

triasli. Trhane otočila hlavu, akoby aj ostatnými   zmyslami zachytávala signály, ktoré jej pomáhali sústrediť sa: jemné chvenie šíriace sa z podrastu hlboko pod ňou, takmer nebadanú zmenu vo zvukoch okolitého biotopu. Znepokojene pozrela dole na kopček pokrytý trávou, svoj domov, ktorý stál kúsok ďalej od kraja lesa, neďaleko úzkej riečky. Svojím obmedzeným zrakom tak-tak videla nejasné obrysy hrboľa stojaceho pri tečúcej vode, ktorá sa striebrišto ligotala a čerila, ale pokiaľ mohla usúdiť, všetko bolo v poriadku. Čakala v mučivom napätí, akoby vedela, že dôvod jej nepokoja sa musí každú chvíľu objaviť.

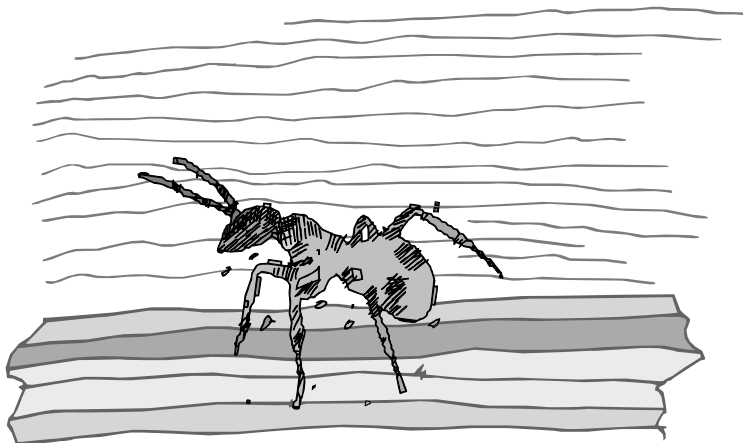
A keď sa tak stalo, prišlo to s hrozivou istotou. Signály sa odrazu zdesaťnásobili – akoby ten,   čo ich vysielal, na povel odhodil všetku opatrnosť a už sa viac nesnažil utajiť svoju prítomnosť. Zem sa triasla pod údermi bežiacich nôh, cudzí pach sa niesol vzduchom v zadúšajúcich vlnách, tráva sa trepotala pod nárazmi mocných tiel. Drobná mravčia robotnica hľadela na okraj podrastu, z ktorého sa vlna za vlnou valili stovky obrovských červených mravčích vojakov. Dravo sa hnali cez lúku ku kopčeku a cestou   bezohľadne rozpučili zopár robotníc, čo im prišli do cesty. Keď sa dostali k mravenisku, obsadili ho a vnikli doň ako nemilosrdný príliv. Jeho malé spoločenstvo nemalo šancu. Celé to netrvalo ani toľko, koľko potrebovalo slnko, aby prešlo ponad strapatý konár smrekovca nad hlavou robotnice. Červená horda, sýta a uvoľnená, pomaly opúšťala spustošené mravenisko a strácala sa v lese s víťaznou korisťou.

za sebou nič, iba ten čudný, vytrvalý pach a niekoľko obnažených tiel roztrúsených medzi stebkami trávy.

Robotnica - náhodný svedok, čo prežil - sa ani nepohla, paralyzovaná v náhlom šoku, až kým Pán hviezd nerozprestrel svoje veľké krídla pred tvárou dňa a nezakryl scénu svojou utešujúcou, ochrannou temnotou. Až potom sa robotnica pomaly, omámené otočila a zliezla zo stromu. Chvilu pod ním otáľala, potom sa obrátila chrbtom tomu, čo ostalo z jej domova, a vykročila po brehu rieky.

DRUHÁ KAPITOLA

Zima so svojim zvláštnym, ochromeným mystériom Dlhého spánku bola vlastne len polospánkom, v ktorom myseľ plávala ako v tranze, oslobodená od napoly nehybného tela, do vopred netušených ríš a dimenzií. A počas Dlhého spánku začal mať sny - oveľa intenzívnejšie než za bežného oddychu. Akoby vedel, že pred nimi niet úniku, vyšiel im v ústrety, poddal sa ich objatiu a počas tých dlhých, mrazivých mesiacov odovzdal svoju mladú dušu napospas ich vrtochom. V tom čase mali vždy rovnakú podobu. Liezol. Liezol hore po svahu gigantického vrchu. Nevedel prečo, ale z akéhosi dôvodu sa musel dostať na vrchol. Bojazlivo našľapoval s neurčitým cieľom, tisol sa k pochmúrnej skale, liezol po strmom svahu, statočne prekonával závratnú výšku - až sa nakoniec celý roztraseňý a vyčerpaný dostal na vrchol. Stál tam, nad hlavou mu plávali oblaky a svet bol len vzdialená miniatúrna plošina pod jeho nohami.

A bez dychu zavolał do vetra: „Prišiel som! Dorazil som! Som tu!“

A ako očakával, z oblakov k nemu doľahol Hlas:
„Vidím ťa!“

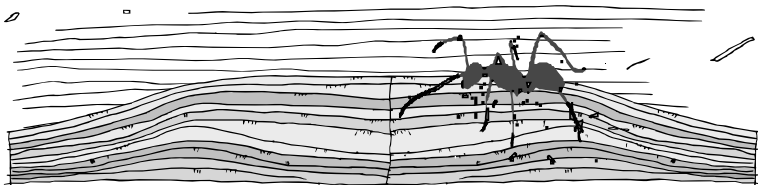
Zavolať znova: „Čo si teda želaš? Prečo som tu? Aký je zmysel môjho života?“

A Hlas odpovedal: „Zmysel tvojho života? Chceš poznať zmysel svojho života?“

„Áno,“ zakričal. „Aký je zmysel môjho života?“

Oblaky nad ním sa spenili a zvirili a z ich hĺbky zamrmlal Hlas: „Budeš putovať po svete a objavíš mnohé jeho záhady; budeš sa lopotiť so svojimi úlohami a nikdy ich nedokončíš; postavíš sa zoči-voči svojim nepriateľom a zistíš, že to nie sú tí, čo si si myslel; budeš sa smiať so svojimi priateľmi a prídeš na to, že plačú; vydáš sa na cesty a nikdy neprídeš tam, kde máš byť; budeš hľadať pokoj a nájdeš len ďalšie úsilie. A nakoniec, uprostred toho najväčšieho úsilia, možno nájdeš zmysel svojho života.“

Mraky odplávali a Hlas stíchol. Sen sa rozplynul – ale iba na chvíľu.

TRETIA KAPITOLA

Postupne, vyčerpane a nechotne si začala stará Päťnohá uvedomovať nepatrnú zmenu teploty a zvýšenú aktivitu prebiehajúcu v tme okolo nej. Po takmer piatich mesiacoch pohodlnej pololetargie ani jej myseľ, ani telo nechceli pripustiť opätovný návrat reality a ani to, že existuje niečo také ako svetlo a tma, hlad a smäd, teplo a zima; že život je praktický a náročný a treba ho aktívne vyzývať, a nie ním iba preplávať na vlne polovedomia.

S opatrnosťou a rozvahou vlastnou jej veku čakala na správny moment. Potom si pozorne ponaťahovala reumatické končatiny, bolestne sa pozviechala na nohy, zablahoželala si, že prežila ďalší Dlhý spánok, začudovala sa tomu a opito sa odtackala k Veľkému vonkajšku.

Keď pomaly a akosi popudene posúvala svoje veľké telo po chodbe medzi náhliacimi sa hordami mladších robotníč, uvedomila si, že veľká kolónia sa už nejakú chvíľu preberá k životu a počiatočný

výbuch nedočkavej jarnej aktivity je už v plnom prúde. V úzkom tuneli ju sácali a udierali a ona niekoľkokrát vykrikla: „Dávaj pozor, kade ideš! Z cesty!“ A nevrlo kopala niektorou zo svojich zvyšných končatín. Zvyčajne to malo aspoň na čas želaný účinok a nedočkavý prúd hmyzu na okamih úctivo zastal; ale potom prevládlo všeobecné vzrušenie a opäť ju to unášalo tmou dopredu a nahor.

Potom, spočiatku len postupne, začal spredu prenikať bledý svit a osvetlil poskakujúce hlavy a náhliace sa telá okolo nej. Svetlo bolo čoraz jasnejšie, kruto jej útočilo na neprivyknuté oči a zároveň zrýchľovalo jej očakávanie - až zrazu prešla zákrutou a ono priamo, oslepujúco osvetlilo všetko naokolo. Chodba bola náhle rovnejšia a širšia, steny zmizli a Päťnohá, bez dychu a oslnená, vykročila do úchvatnej žiary ranného slnka.

Stála v ústí chodby, zmysly sa jej prispôbovali, oči bolestivo upierala do zázračného svetla, tykadlami skúmala myriady signálov vo vzduchu hovoriacich o podmienkach a okolnostiach známeho prostredia.

Vyšla von asi vo dvoch tretinách úbočia veľkého mraveniska, ktoré stálo osamotené pod previsajúcimi konármi buka neďaleko odľahlej lesnej čistiny. Pod ňou na dobre vyšliapaných trasách vedúcich po tráv-natom úbočí mraveniska a ďalej po otvorenej čistine sa všetkými smermi šíрили plynulé prúdy hmyzu. Štíhle, cez zimu vyhladované telá robotníc z jej vlastnej kasty kontrastovali s mocnejšími, redšie rozptýlenými telami vojakov, ktorí chodili pomalým, autoritatívnym

krokom, keď organizovali zásahy a vydávali rozkazy a celý čas pritom ostrážito striehli na nebezpečenstvo.

Päťnohá stála v ústí chodby, oslobodená od všeobecného zhonu svojím vekom a autoritou. Mnoho okoloidúcich mravcov ju spoznalo, pozdravilo dotykom tykadiel alebo na ňu za chôdze zavolalo: „Zdravím, Päťnohá!“ či „Zdravičko, starká - teším sa, že si ešte s nami!“ A ona odpovedala kývnutím hlavy alebo ironickým smiechom. Dokonca aj mnohí vojaci si ju všimli a skrotili svoje zvyčajne povýšenecké správanie, keď prechádzali okolo nej.

Potom jej za chrbtom prehovoril iný hlas familiárnym tónom: „Tak už sa pohni, lenivá potvora - nemôžeš sa tu slniť celý deň!“

Päťnohou prebehlo radostné poznanie, otočila sa a natiahla tykadlá k šlachovitej robotnici starej zo štyri letá, ktorá sa k nej blížila. Zasmiala sa, keď sa ich tykadlá objali. „Nuž veru, Neposedná, mohla som si byť istá, že budeš hore.“

„Som hore už od východu slnka,“ odpovedala druhá robotnica. „Trochu som to tu preskúmala, pozrela si veci, predstierala, že mám prácu.“

„Iba predstierala?“ žmurkla Päťnohá.

„No, pomohla som priniesť dnu mŕtvu moru, ktorú našla jedna čata hľadačov potravy.“ S náznakom ironického súhlasu dodala: „Prirodzene, zaniesli ju do komnát kráľovnej. Ako sa máš, stará kamoška?“

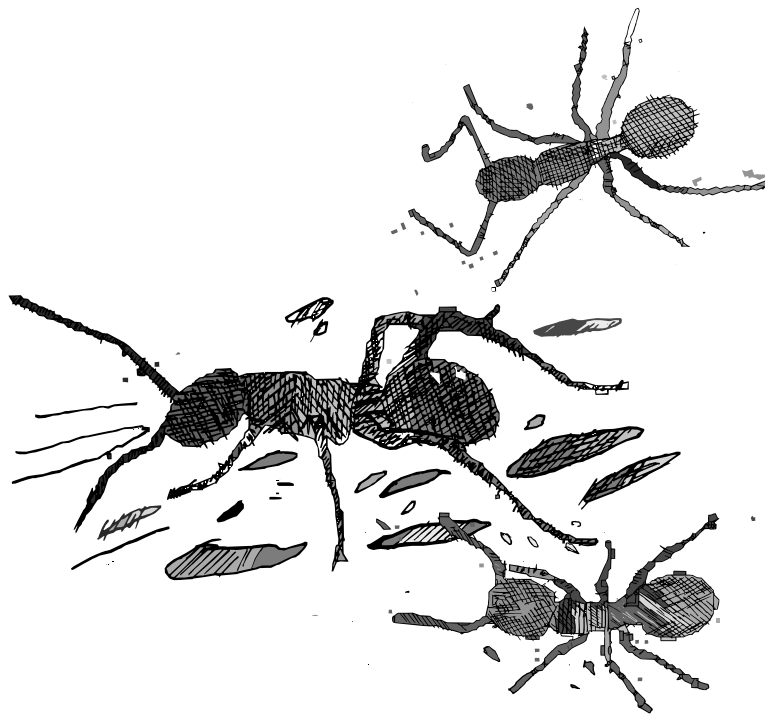
„Stále som tu, ešte stále som tu. A nie je to najhoršie.“ Päťnohá prebehla pohľadom po širokom trávnom priestranstve, hlavnom teritóriu ich kolónie. Ro-

zostreným zrakom pojala mohutný tieň lesa na okraji čistiny vo vzdialenosti krátkeho pochodu, chvíľu sa pristavila na dôverne známej mase krika kručinky kúsok opodiaľ a prešla k striebristozelenej bystrine, ktorá obtekala čistinu asi z jednej tretiny. Zmysly, ktoré sa jej znova vrátili, jej vraveli, že aj tu ako zázrakom všetko bez zmeny prežilo temné mesiace a chvelo sa novoprebudeným životom. Čaro tohto miesta sa znova mocným kúzлом dotklo jej prastarého srdca.

„Nádhera,“ zamrmlala si, „znova vidieť slnko! Naše staré miesto nevyzerá poškodené.“

„Nie,“ odvetila Neposedná, „skoro žiadne škody. Zopár nových jarkov od dažďa, zo dva spadnuté konáre a niekoľko zatarasených chodníkov. A jedna z prvých

prieskumných skupín hlásila spadnutý dub na strane klesajúceho slnka, takže by stálo za to uskutočniť nejaké výpravy za potravou. Inak je všetko po starom.“

„To je dobre,“ odvetila Päťnohá. Tykadlá sa jej chveli vo vánku. „A tá vôňa jari vo vzduchu! Hneď sa zasa cítim mladá.“

„Užívaj si to, kým môžeš,“ povedala druhá robotnica s náznakom nevrlosti. „Počula som, že tentoraz neprežilo Dlhý spánok oveľa viac robotníc ako obyčajne. Bolo veľmi chladno. Budeme mať čo robiť, aby sme všetko pripravili pred príchodom nového potomstva.“ Kývla k mravenisku za sebou. „A určite budú očakávať, že to urobíme dvakrát tak rýchlo, aby sme sa potom mohli pustiť do nejakého nového grandiózneho projektu, čo vymyslí Rada.“

Päťnohá to nechcela komentovať. Len prikývla a na chvíľku znehybnela, skôr než sa vydá na zostup prudko sa zvažujúcim udupaným chodníkom, ktorý pred nimi klesal pomedzi stebľá trávy. Už-už sa chcela pripojiť k prúdu zaneprázdneného hmyzu na chodníku, keď zaváhala. Neposedná bola stále po jej boku. Doľahlo k nim zvláštne mrmotanie, ktoré vychádzalo zvnútra mraveniska. Silnelo a mohutnelo, prinášané mravcami, ktoré sa objavovali vo vyústeniach mnohých chodieb. Šírilo sa ako kruhy na vode, ako vlna šepotu, mrmotu a kvilenia, ktorá sa prenášala z mravca na mravca. „Hromovládny je mŕtvy! Hromovládny je mŕtvy!“

Po trasách a chodníkoch vinúcich sa okolitou krajinou sa šíri mrmlanie: „Hromovládny je mŕtvy!“

Hromovládny je mŕtvy!“ Nesie sa popri brehu riečky a do lesa; hore kmeňmi stromov a cez podrast, až sa zdalo, že sám vietor roznáša ten šepot a mraky sa odvalili v údive nad tou závratnou novinou: „Hromovládny je mŕtvy!“

Päťnohá stála v nemom úžase. Je to možné? Mŕtvy? Veľký vodca kolónie, mocná postava vzbudzujúca slepú úctu, ktorá si šírkou rozhladu a silou osobnosti udržala svoje nespochybniteľné postavenie, kam až mravcom pamäť siahala? Napoly prebudeným mozgom ešte nevedela pochopiť obrovský význam tejto noviny.

Neposedná stála pri nej, akoby vrástla do zeme, a mrmlala stále dokola ako v nejakom idiotskom tranze: „Nemôžem tomu uveriť. Nemôžem tomu uveriť!“

A skutočne to nebolo ľahké prijať. Hromovládny udával tón životu v kolónii, mal hlavné slovo v rozhodnutiach Rady, vypínal sa ako akási vševidiaca otcovská postava, zastrašujúca a zároveň utešujúca, nad životmi všetkých mravcov tak dlho, že sa zdalo nemožné, aby jeho gigantická energia navždy utíchla. Pravdaže, nikoho to nemalo prekvapovať. Bol najstarší zo všetkých, okrem Hlavnej kráľovnej, a pokojne sa pominúť počas Dlhého spánku do najvyššieho tajomstva Konečného spánku bol pre takúto veľkú osobnosť vhodný spôsob ako navždy odísť. No z akéhosi dôvodu sa jeho despotická autorita zdala neporaziteľná, jeho prísna múdrosť nesmrteľná a celkom nelogicky sa zdalo, že bez neho sa usporiadanie celej

spoločenskej štruktúry rozpadne a nastane anarchia a zmätok.

Päťnohá sa spamätala a poobzerala sa okolo seba. Na všetkých stranách aj na rovnej lúke pod nimi mravce akoby zamrzli a pripomínali obraz stelesneného šoku a neviery v pravdivosť tejto strašnej noviny. Potom sa znova začali pomaly prebúdzat' k životu, omámene a bezcieľne sa motali hore-dolu, pristavovali sa v skupinkách a ticho si šepkali. Bez pevného úmyslu, čo urobí, sa Päťnohá neisto otočila k vchodu do tunela. V tej chvíli sa však vynorila tenká, zoschnutá stará robotnica a veľmi naliehavo a vzrušene sa hnala k nim.

„Päťnohá, tu si! Všade ťa hľadám! Počula si už tú správu? Je to pravda. Práve ju oznámili zo siene Rady. Vôbec sa nezobudil z Dlhého spánku. Už to oznámili Hlavnej kráľovnej a Rada sa stretáva, aby rozhodla, čo ďalej. Treba nájsť Čierneho ostňa a informovať ho. Je kdesi na prieskume.“ Mávla tykadlami k lesu. Zašpicatená hlava s očami ako koráliky jej poskakovala hore-dolu, nohy sa pohybovali sem a tam a tykadlá sa horúčkovito triasli od toľkého vzrušenia. „Aj my sa musíme zísť. Musíme zvolať všetkých staršinov. Musíme vyslať na schôdzu Rady delegáciu. Teraz za seba musíme naozaj zabojsť; mohol by sa zmeniť celý systém.“ Ďalej takmer panicky a bez dychu rapotala a Päťnohá prikyvovala s pokojnou toleranciou.

„Áno, Odviata, stretneme sa, stretneme. Upokoj sa, lebo dostaneš záchvat. Zvolaj všetky robotnice.“ Päťnohá sa odvrátila a pozrela hore, vysoko nad kraj

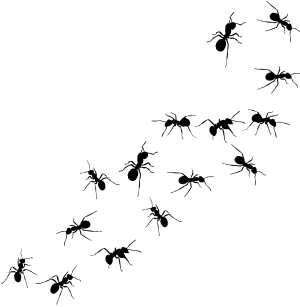

lesa, kam teraz vystúpilo slnko a nemenne, nepohnuto, nezmieriteľne svietilo nadol.

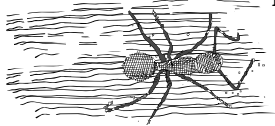
„Vidíte,“ akoby hovorilo. „Nič nezostane bez zmeny, iba ja. Na zemi neexistuje stálosť. Iba potreba začínať odznova – znova a znova a znova.“

Päťnohá sa odvrátila a pobrala sa dole.

ŠTVRTÁ KAPITOLA

Rojko sa dozvedel tú novinu skoro posledný z celej kolónie. Vyslali ho na samostatnú misiu - bol jedným z mravcov, ktorých posielali na prieskum do vzdialených končín, aby zistili, či počas zimných mesiacov nedošlo k nejakým dramatickým udalostiam alebo výrazným zmenám terénu. Bola to samotárska úloha a nie práve bezpečná - osamelý mravec mohol v tomto chtivom a hrabivom období roka podľahnúť najrozličnejším nebezpečenstvám, najmä za dňa. Mravce radšej putujú v noci, lebo majú slabý zrak a vnímavé tykadlá, a v tom čase vládne zemi Pán hviezd - blikajúce svetelné bodky na nebesiach sú tisicky jeho ostražitých očí -, ktorý až potom dovolí slnku a ostrozrakým dravcom, aby prišla ich chvíľa. Teraz bol však Rojko rád, že putuje za čoraz teplejšieho dňa. Ísť slobodne a ponechaný sám na seba prebúdzajúcou sa

  krajinou po tmavých, halucinačných mesiacoch Dlhého spánku bol neskutočný zážitok. Vykračoval si pružným, nedočkavým krokom, tykadlami striehol na každý záchvev, na každý pach či na ten najtichší zvuk v okolitom biotope.

Ako mravec nebol na pohľad ničím výnimočný. Na vojaka bol nevelký a na autorite mu nepridával ani relatívne mladý vek – toto bola jeho druhá jar – a nízka hodnosť. Jeho štihle telo bude očividne rýchle, a nie robustné, a jeho hryzadlá aj žihadlo sa nevyznačovali ničím pozoruhodným, takže to nebol protivník, ktorého sa bolo treba obávať. Nezvyčajné na ňom boli len tykadlá. Mal ich mimoriadne dlhé a pružné, skúmali vzduch s optimistickou, ohybnou ladnosťou, ktorá naznačovala, že fungujú veľmi citlivo a precízne. Základnou črtou Rojkovej osobnosti bola skutočne vnímavosť; dychtivá, trochu neistá zvedavosť a vedomie všetkého, čo sa dialo okolo neho. Zvláštne to kontrastovalo s istou rezervovanosťou jeho povahy, opatrnosťou, ba až nezúčastnenosťou, pre ktorú sa držal bokom od väčšiny druhov; bol postavička v úzadí, pozoroval, čakal. Vo všeobecnosti mu preto nedôverovali, alebo si aspoň naňho dávali pozor, lebo odstup mravce znepokojuje. A túto nedôveru zvyšovala ďalšia svojráznosť, ktorá sa prejavovala, len keď Rojko spal – keď v spánku šepotal, triasol sa a mykal, čo boli vonkajšie prejavy jeho pracujúceho podvedomia. Táto zvláštna duševná činnosť mu vyslúžila od zvedavých a občas pobavených druhov meno, ktoré inak nebolo celkom namieste.

Bol asi na pol doobedia cesty od mraveniska,   kráčal proti prúdu potoka po sotva badateľnom hmyzom chodníku prepletajúcom sa pomedzi stebľá na úzkom trávnom páske medzi vodou a lesom. Odišiel hneď na svitaní, uprostred prvého poryvu zobúdzania, a do vrečka pod hryzadlami si mohol dať len zopár suchých semienok a nejaké zvyšky z takmer vyčerpaných zimných zásob, takže po dlhom pôste teraz cítil v tele páľčivý hlad. Túžil hlavne po živočíšnych bielkovinách a jeho čuchové orgány ostražito vyhľadávali predovšetkým ich stopy. Vedel, že nepotrvá dlho, kým nejaké nájde; zem sa hmýrila čerstvo prebudeným životom vo všetkých jeho formách - tráva dunela od cupotu hmyzích nôh, vzduch bzučal trepotom priesvitných krídel. Väčšinou si takíto jednotlivci vo svete málo všimajú jeden druhého - až na to, že udržiavajú od seba bezpečnú vzdialenosť - a zväčša sa snažia vyhnúť väčším, opereným lovcem. Občas však náhly prudký suchot vo vegetácii alebo strieborný záblesk rosy na trasúcej sa pavučine z hodvábných vlákien nad hlavou Rojkovi prezradili, že aj iné tvory dlho hladovali a majú čo doháňať.

Odrazu zastal a tykadlá sa mu chveli. Zachytil závan vône, akú hľadal. Opatrne sa stiahol z chodníka a zľahka našľapoval pomedzi stebľá trávy. Teraz už aj počul zvuky, ktoré potvrdili jeho podozrenie: nervózne   škrabkanie a bubnovanie padajúcich čiastočiek zeminy. Rojko sa vynoril z úkrytu za púpavou a rovno pred ním malý okrúhly chrobák horúčkovito prikrýval čerstvú znášku vajíčok v skrýši v mäkkej pôde.

Chrobák bol taký zaujatý činnosťou, že si ani nevšimol približujúceho sa mravca, ktorý starostlivo prezrel okolie, či tam nehrozi iné nebezpečenstvo, a až potom upozornil chrobáka na svoju prítomnosť. A to tak, že chodil dookola, až kým sa nedostal do jeho zorného poľa, čo bolo čistou náhodou vtedy, keď sa ocitol po vetre, a chrobák ho v tej istej chvíli aj zacítil. Okamžite prestal pracovať, pozeral mravcovým smerom a zlostne naňho zacvakal hryzadlami. Mravec k nemu pomaly vykročil; žihadlo na spodnej strane tela mal výstražne vykrútené dopredu. Chrobák zdvojnásobil nahnevané cvakanie, kývol zakrpatenými hryzadlami na mravca v márnej ukážke agresivity, a keď uvidel, že ho nezastraší, pomaly vycúval od napoly prikrytého hniezda s vajíčkami. Mravec sa vrhol dopredu a chytil hryzadlami mäkkú, šťavnatú guľu. Ostražito sledujúc zúrivého okrúhleho chrobáka, prehltol celé vajce, ktoré padlo rovno do vrecka na potravu ako budúci zdroj obživy. Potom chytil ďalšie, ale tentoraz ho stiskal v hryzadlách a cúval s ním od hniezda a dovolil rozhorčenej chrobačej matke, aby sa vrátila a za stáleho prúdu zúrivých nadávok na zlodejovu adresu náhlivo dokončila svoju prácu.

 Rojko sa ešte kúsok stiahol do trávy, našiel si miesto v ústraní pod listkom ďateliny a tam pomaly zjedol druhé vajíčko. Bola to prvá čerstvá potravina po štyroch mesiacoch a Rojko si jedenie vychutnával, nenáhlivo si odhrýzal z výživného tkaniva a prehltal ho so zhovievavým pôžitkom. Keď dojedol posledné sústo, ochlpenými prednými nohami si očistil hryzadlá

a tykadlá, urobil si malú prestávku, aby si užil pocit plného žalúdka a obnovenej energie, a potom vykročil späť k chodníku.

Keď k nemu došiel a už-už naň chcel vystúpiť spod ochranného krytu trávy, čosi ho zastavilo. Zachytil zvuk tvora blížiaceho sa spredu. Vklzol do húštiny stebiel a čakal učupený čo najnižšie pri zemi, aby všadeprítomné vzdušné prúdy nerozniesli jeho pach. Zvuk zaznel bližšie. Vydávalo ho nejaké menšie stvorenie, súdiac podľa vibrácií jeho našľapovania, a predsa bolo zvláštne neopatrné, lebo sa náhlilo po chodníku nepravidelným krokom a nervózne dychčalo. Rojko nehybne stál, kým nezachytil závan jeho pachu, ktorý sa k nemu dostal skôr, než niečo uvidel. Prezradil mu niekoľko vecí - ten tvor bol mravec rovnakého druhu, nie však z jeho kolónie. Všetci členovia tej istej kolónie majú pach, vyprodukovaný kráľovnou, ktorej sú potomkami, čo im zabezpečuje, že sa ihneď spoznajú. Existuje ešte malý rozdiel v pachu medzi jednotlivými kastami, ktorý spôsobuje rozdielna dĺžka zrenia mladých mravcov v štádiu larvy. Napríklad robotnice sa liahnu pred príchodom zimy alebo hneď po nej, zatiaľ čo larvy budúcich vojakov sa nechajú zrieť a vyvíjať sa celú zimu a jar a vylihnu sa v bohatšom ročnom období. Bližiaci sa mravec bola robotnica.

Rojko čakal, kým ju nezazrie medzi stebkami trávy, a potom vystúpil na chodník rovno pred ňu. To drobné, ufúlané stvorenie, viditeľne vyčerpané a rozrušené, zastalo a zdesene zaspätkovalo. Potom si

uvedomilo, že Rojko nie je nepriateľ, uľahčene si vydýchlo a náhlivo k nemu pristúpilo. Rojko si všimol, že robotnica sa ledva drží na nohách a je celá od blata, a láskavo sa jej prihovril:

„Odkiaľ si? Čo sa ti stalo?“

Robotnica zadychčane a nesúvisle habkala: „Červené mravce... zabijaci... Boli ich stovky! Prišli z lesa... Obsadili celú kolóniu... Všetkých zabili... aj našu kráľovnú... Ukradli larvy... Všetko vyplienili.“ Tykadlá sa jej od rozrušenia horúčkovito kývali. „Všetko som videla... Bola som hore na strome, hľadala som novú jarnú pastvu pre stádo našich vošiek... Nedali si námahu vyliezť tak vysoko... A ja som všetko videla... Zrazu sa zjavili... Boli ich stovky... sami vojaci... veľmi veľkí... a zabíjali... zabíjali a zabíjali!“ A ďalej sa z nej valil naliehavý prúd neúplných viet, akoby trauma tohto zážitku v nej ležala a kvasila počas bezsenného nočného pochodu, a keď robotnica konečne našla niekoho, komu mohla vyrozprávať svoj strašný príbeh, vyvalil sa z nej ako nezastaviteľný, hysterický prúd.

Rojko mlčky počúval. Nekládol jej otázky, neprerušoval ju, ani sa nepohol. Ešte nikdy vo svojom krátkom živote nepočul taký otriasajúci bezprostredný opis. Pravdaže, bol zvyknutý na konflikty a na smrť. Bol vyškolený a vycvičený v krutých a nemilosrdných spôsoboch prírody – takéto procesy sa brali ako neodvratná a nutná súčasť života hmyzu –, ale ešte nikdy sa nestretol s príkladom takého bezohľadného, nevyberaného vraždenia, s takou živou ukážkou krutej agresie. Vedel si predstaviť tú scénu až znepokojujúco jasne,

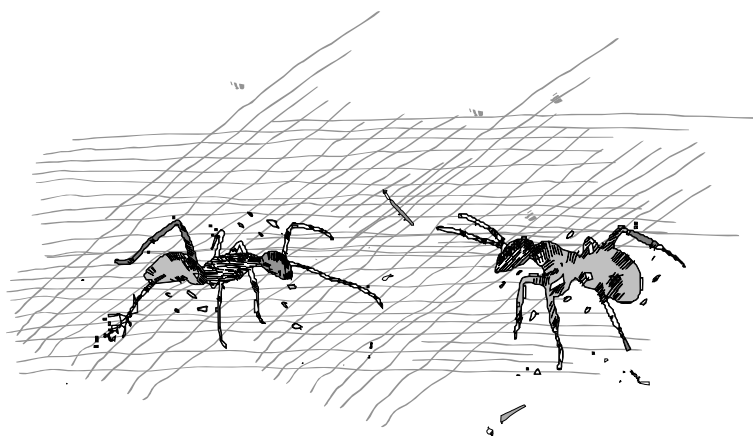
lebo poznal miesto, kde sa masaker odohral. Tú kolóniu tvorilo malé sídlisko s jedinou kráľovnou vo vzdialenosti jedného nočného pochodu od jeho domova. Bolo to jedno z mnohých menších satelitných mravenísk umiestnených na okraji teritória veľkej kolónie; vzdialenosť nočného pochodu je maximum, na ktoré si mravec trúfne odísť zo svojej základne, lebo takto nikdy nebude dlhšie preč než jednu noc a deň. Existencia týchto mravenísk bola povolená na základe tichej dohody za predpokladu, že to bude pre všetkých prospešné: menšie kolónie fungovali ako vysunuté stanovišťa a výstražný systém pre ústredné mravenisko a za to požívali určitý stupeň ochrany. A teraz už táto neškodná, skromná, malá komunita neexistuje.

Rojko sa nehýbal, ale vnútro mal plné neznámych pocitov. Bolo to, akoby mal zjavenie; akoby si jeho nevinné, a teda dôverčivé ja uvedomilo čosi nové, a to, že vo vesmíre existuje číre, očividne bezdôvodné zlo. Svet v podstate vyzeral vlúdny – áno, bol dravý, súťaživý, hazardný, ale iba z nutnosti, iba ako základná

podmienka existencie. Teraz si Rojko zrazu uvedomil, že v ňom pracujú ešte iné prvky ako len prírodné sily; že kdesi vo sfére Pána hviezd fungujú rozdielne kódy, prebieha morálna debata. Bolo to dôležité odhalenie. Počkal, kým sa malá robotnica vyrozožovala a ostala mlčky stáť, vyčerpaná a unavená. Potom sa chlácholivo dotkol tykadlami jej tykadiel a povedal mierne: „Dobre, musíme ísť

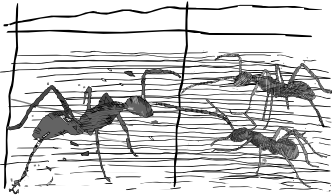
varovať moju kolóniu. Musíme to oznámiť vodcom. Pod' za mnou.“ Obrátil sa a vydal sa na spätočnú cestu takým tempom, aby to drobná robotnica zvládala.

PIATA KAPITOLA

„Prichádza Čierny osteň! Čierny osteň sa vracia!“

Uľahčený šepot sa niesol čistinou a mraveniskom, v ktorom sa život postupne vracal do svojich koľají a znovu sa rozbehli práce, aj keď trochu neochotne a bezcieľne.

Zo stromu a cez trávnatý porast sa behom blížil ten najskvelejší mravec s dvoma zvyčajnými pobočníkmi v päťach. Bol mohutný, ale mal dlhé nohy a šlachovitý hrudník, čo dávalo tušiť veľkú rýchlosť a svižnosť, neľútostne zahnuté hryzadlá čneli do výšky na prisnej, arogantnej hlave a za nimi dlhé, smrtiace, tmavo sfarbené žihadlo, ktoré mu dalo meno - veliteľ vojakov bol naozaj impozantný jedinec. Nielenže bol po telesnej stránke krásnou ukážkou svojho druhu, ale jeho osobnosť sa vyznačovala aj istou vznešenosťou - priamosťou a autoritatívnosťou, ktorá akoby hovorila, že osud, akokoľvek desivý by sa javil, akúkoľvek hrôzu by predstavoval, ho nikdy nezastraší.

Jeho dvoch pobočníkov stojacich za ním sa dalo rozoznať rovnako ľahko. Jeden bol obrovské, zavalité stvorenie šinúce sa na krátkych hrubých nohách, ktoré mu v tejto chvíli len horko-ťažko dovoľovali držať krok s druhmi. Na masívnej tvári, ktorá hlásala, že sa nemá čoho báť a nemá sa komu zodpovedať, sedel výraz ironického uspokojenia. Volal sa Medovičiar, lebo mal rád medovicu – ten skvelý opiat všetkých mravcov na svete –, a bol asi najobávanejšou osobou v kolónii pre svoju obrovskú silu, ktorú bez rozpakov používal.

  Nikto nepopieral, že mu to dáva právo na jeho   postavenie, lebo vo svete mravcov má sila nevyvrátiteľnú pravdu.

 Ten druhý bol Hadí jazyk, neskutočne dlhý a štíhly hmyz pomenovaný nielen po svojej bleskovej rýchlosti a reakcii v boji, ale aj po zvyku záhadne mlčať v spoločnosti ostatných a potom mlčanie zrazu prerušiť tichým postrehom, ktorý až neprijemne zaťal do živého.

Túto pozoruhodnú trojicu vypátrali na prieskumnej výprave kdesi v lese, a keď ju informovali o smrti Hromovládneho, rýchlo sa vracala na naliehavé stretnutie Rady, ktoré bude bezpochyby nasledovať. Mravčie robotnice aj vojaci úctivo ustúpili z chodníka, aby mohli tí traja prejsť, a Čierny osteň si dobre všimol ich znepokojený výraz.

Musíme sa poponáhľať, poznamenal si sám pre seba, inak bude s morálkou v kolónii koniec. Toto pomyslenie ho znepokojilo. Nielen preto, že ako dobrý vojak mal na zreteli blaho tých, ktorým velil. Za hrozivým

vzhľadom Čierneho ostňa sa tajilo skutočné znepokojenie: s neľútostným vlastenectvom sa staral o prospech spoločenstva, ktorého ochranu mu zverili. Istým hrdým a autokratickým spôsobom bol vysoko morálna bytosť.

Trojica dorazila k mravenisku a začala vystupovať po jeho svahu. Cestou hore prechádzali popri skupine starších robotníčkov, ktoré sa zhrčeli dokopy, čosi si šepkali a prikyvovali. Stáli okolo starej Päťnohej – jej pokrútená postava pevne čnela medzi nimi ako stelesnenie chladnokrvnosti. Čierny osteň si všimol, kto tam stojí, keď vystúpil na ich úroveň.

Staršie robotnice sa zišli prediskutovať situáciu, pomyslel si. Bezpochyby si budú chcieť na stretnutí Rady povedať svoje. Musíme sa na to pripraviť. Krátko kývol Päťnohej, keď ju míňal, a odpoveďou mu bolo úctivé zamávanie tykadlami. Aspoň na ňu sa môžeme spoľahnúť, že zachová pokoj, pomyslel si.

Okamih nato ho zastavil ostrý, drsný hlas Medovičiara. Obrovský mravec sa obrátil k robotníčkom stojacim naboku a pustil sa do nich svojím zvyčajným drsným, zastrašujúcim spôsobom. „Vráťte sa do práce, jasné? Nemusíte tu celý deň postávať a prepierať to. Nechajte to na Radu.“

Panovačne im kývol ťažkými tykadlami a skupinka sa začala rozchádzať, vrhajúc zamračené, rozčúlené pohľady.

„To je v poriadku, Medovičiar,“ povedal Čierny osteň ticho, „sú to mimoriadne okolnosti. Nech sa trochu porozprávajú.“

Veľký mravec sa k nemu nemotorne otočil a povedal: „Nechceme, aby sa príliš rozprávali. Mohli by dostať všelijaké nápady.“

Čierny osteň vrhol pohľad na skupinku, ktorá váhavo postávala. „Nech to radšej robia otvorene než potajomky,“ povedal. „Nakoniec, aj ony musia pri takejto príležitosti niečo pociťovať.“

„Práve to ma znepokojuje,“ zamrmľal ten druhý.

Hadí jazyk nezúčastnene stál a pozoroval situáciu. Nič k tomu nepovedal. Čierny osteň pozrel na Medovičiara s miernym pobavením.

„Ktovie,“ povedal, „možno budú mať nejaké užitočné pripomienky.“ Obrátil sa. „Poďme, chcem sa prihovoriť dôstojníkom ešte pred stretnutím Rady. Aj oni určite niečo pociťujú.“ A ďalej kráčal hore svahom, prinútiac tak tých dvoch, aby ho nasledovali a nechali staré robotnice pokračovať v schôdzke.

Onedlho prišli k jednému z vchodov do mraveniska a mravce, čo sa tam premieľali, ustúpili, aby mohli vojsť. Skupinka vošla do tmavej chodby, kde ich tykadlá prevzali plnú zodpovednosť a viedli ich tak účinne ako najbystrejší zrak. Náhlili sa vyšliapanou trasou, prepletali sa rušným davom popri otvoroch vetracích a odvodňovacích šacht, obydlíach a zásobárňach a ústiach ďalších spájacích chodieb, až im nebadaná zmena teploty a textúry hlineného tunela prezradila, že sú pod úrovňou zeme. Tu už chodba neklesala dolu tak strmo, ale bludisko spájacích chodieb a komôr bolo oveľa zložitejšie. Hlavné cesty už neboli také preplnené, lebo na tieto miesta pravidelne

chodievali len tí najvýznamnejší a privilegovaní obyvatelia a pohybovali sa tu najmä starší občania, členovia Rady a vysokopostavení vojaci. Takmer všetci smerovali dolu.

Traja vojaci prišli na veľkú križovatku tunelov a tu sa Čierny osteň odpojil od hlavného prúdu mravcov, pokračoval ešte kúsok ďalej a potom vošiel do širokej miestnosti. Tak ako v mnohých väčších spoločných miestnostiach, aj sem privádzala priama vetracia šachta bledé svetlo, v ktorom videl, že väčšina jeho dôstojníkov sa už zišla, postáva v skupinách a ich nervózny hovor naplňa vzduch. Keď trojica vošla dnu, hovor náhle ustal, na zhromaždenie zaľahlo ticho a v strede miestnosti sa automaticky vytvoril priestor. Čierny osteň vykročil k nemu, tykadlá držal vzpriamené a pevným pohľadom prebehol po zhromaždených, úmyselne dávajúc najavo energickú sebadôveru. Prehovoril vecne a autoritatívne.

„Všetci ste počuli tú správu. Veľký Hromovládny už nie je medzi nami.“ Na okamih sa odmlčal a pevným pohľadom prebehol po miestnosti. Nik ani nepohol údom, nik ani nedýchal. „Jeho vláda nám priniesla dlhé obdobie stability a prosperity. Po jeho odchode tak ostala hrozivá medzera vo vedení. Často som žiadal o delegovanie moci, aby sme sa pripravili na túto možnosť, ale Hromovládneho prevaha v Rade bola taká veľká, že k tomu nikdy nedošlo, a tak sme sa teraz, na konci Dlhého spánku, ocitli v stave nebezpečnej zraniteľnosti.“ Znova pozrel na zhromaždených mravcov. „Zodpovednosť spočíva na nás vojakoch, aby

sme udržali disciplínu a bezpečnosť celej kolónie, kým sa nerozhodne o nástupcovi. Buďte všetci v strehu. Počúvajte, či nezačujete akékoľvek známky nespokojnosti. Striehnite na akékoľvek znaky rebélie z ktoréhokoľvek smeru. Musíme za každú cenu zachovať tradície a silu našej komunity. Viem, že sa môžem spoľahnúť na vašu vernosť.“

Dohovoril a v miestnosti sa na okamih rozhostilo zamyslené ticho. Potom sa ozval mravec v popredí davu. „Prevezme teraz vedenie Rady Veľká hlava?“

Čierny osteň prikývol. „Nateraz áno. Ale aj on už je starý a ubúda mu energia. Viem, že nebude chcieť prevziať na svoje plecia celú zodpovednosť za vládnutie na dlhý čas.“

„Kto ho potom nahradí?“ spýtal sa ďalší hlas.

„O tom sa musí rozhodnúť,“ odpovedal Čierny osteň. „Možno budeme musieť vyvinúť nový systém vládnutia, keď už tu nie je Hromovládny. Možno sa objaví nastrčená bábka. Ktovie.“ Tvárou mu prebehol náznak pobavenia. „Bezpochyby bude okolo toho plno rozruchu, kým sa rozhodne.“

„Myslím, že vedenia by si sa mal ujať ty, veliteľ,“ povedal tretí člen mužstva a nato začali ostatní súhlasne mrmotať a prikyvovať, akoby si to všetci mysleli, ale nik sa to neodvážil vysloviť.

Čierny osteň sa na okamih odmlčal a potom odpovedal: „Ďakujem, ale ja som vojak, a nie diskutér. Dávam prednosť boju v lese, a nie v sieni Rady. No veď uvidíme. Máte ďalšie otázky?“

Rozhostilo sa ticho. Ešte raz prebehol pohľadom po miestnosti, potom sa otočil a ráznym krokom vyšiel von s Medovičiarom a Hadím jazykom v päťach.

Sieň Rady predstavovala najväčší ucelený priestor v celom zložitom systéme tvoriacom kolóniu. Bola to úžasná klenutá dutina vyhlbená v pevnej zemi, do nej v pravidelných rozstupoch ústili chodby a na strope mala otvory niekoľkých vetracích šacht, ktoré umožňovali neprestajnú cirkuláciu čerstvého vzduchu a privádzali tlmené osvetlenie. Do siene sa vmestilo až dvesto mravcov, ale málokedy bola jej kapacita naplnená. Užšia Rada pozostávala asi z tridsiatich najvýznamnejších staršinov, ale pri dôležitých príležitostiach, keď bolo potrebné konzultovať v širšom kruhu, tu bol prítomný asi dvojnásobný počet mravcov. A v mimoriadnych časoch, napríklad ako dnes, keď nejaká udalosť zasiahla celé sídlisko, prišiel každý mravec z akejkoľvek spoločenskej triedy, ktorý mal aspoň nejaký vplyv a význam. Z akejkoľvek triedy znamená z každej okrem tej najvyššej. Hlavná kráľovná ani jej potomstvo - mladé kráľovné - nikdy priamo nezasahovali do záležitostí vlády. Hlavná kráľovná však očakávala, že ju budú plne informovať o vývoji či o prijatých rozhodnutiach, a všetci vedeli, že má najvyššie právo vetovať akékoľvek rozhodnutie Rady. Preto v sieni vždy výrazne pociťovali vplyv tejto najmúdrejšej a vševediacej kráľovskej entity.

Druhá skupina, ktorá nebola nikdy priamo zastúpená na bežných schôdzach Rady, boli obyčajné robotnice - najnižšia a najpočetnejšia kasta zo všetkých, ktorá tvo-

řila asi dve tretiny celej kolónie – a iba pri zriedkavých, výnimočných príležitostiach, ako bola táto, im neochotne dovolili vyslať na schôdzu malú deputáciu.

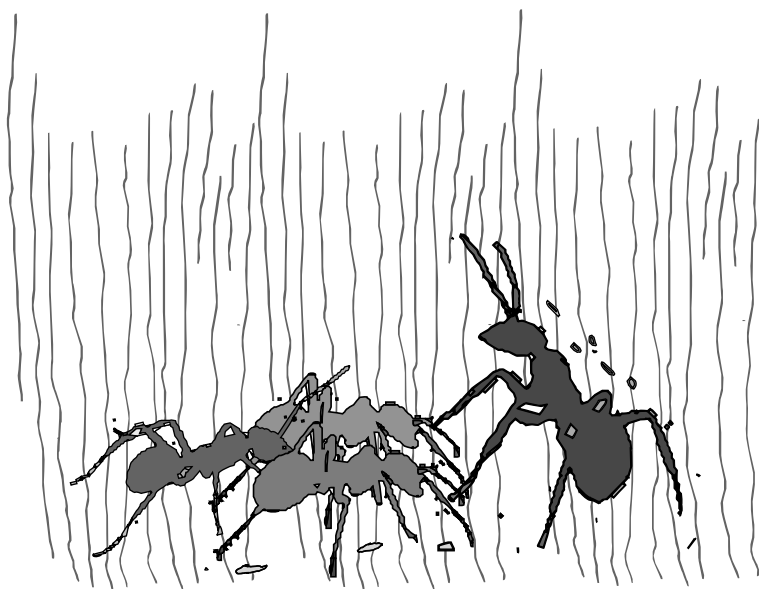
Keď sa Čierny osteň a jeho dvaja pobočníci blížili k tomuto významnému miestu stretnutí, počuli mrmot mnohých hlasov a zachytili zmes pachov, ktoré naznačovali, že väčšina sa už zišla. Pri vstupe do siene stáli v pozore dvaja členovia kráľovskej stráže, ktorí sa vyznačovali bledým sfarbením a výrazným pachom vďaka nepretržitému pobytu v podzemí. Keď sa Čierny osteň priblížil, pozdravili ho stiahnutím tykadiel a odstúpili nabok. Čierny osteň ich vzal na vedomie krátkym kývnutím a vošiel do siene. Medovičiar sa na nich pohrdavo usmial, keď prechádzal okolo, a Hadí jazyk kráčal hneď za ním.

Čierny osteň zastal na prahu a nasal napätú atmosféru plnú očakávania – pokyvujúce hlavy, nervózny bzukot stíšených hlasov. Nepriepustný dav sa tlačil okolo stien a uvoľnil prázdne miesto v strede. Čierny osteň rozoznal postavy viacerých mimoriadne uctievaných a uznávaných staršinov stojacich v popredí. Na opačnom konci stála skupina dôstojníkov kráľovskej stráže okolo vysokej, mocnej postavy kapitána Vznešeného, ktorý bol v tomto elitnom zbore náprotivkom Čierneho ostňa. Vznešený v tej chvíli zachytil pohľad Čierneho ostňa a kývol mu na pozdrav. Čierny osteň odzdravil skrútením tykadiel a šiel sa postaviť do predného radu na svojej strane, jeho dvaja pobočníci za ním. Keď si zhromaždenie uvedomilo jeho príchod, všeobecný ruch trochu stíchol, no potom sa hovor znova rozprúdil.

Aj Čierny osteň sa už o chvíľu rozprával so skupinou staršinov stojacich na kraji zasadacej siene. Rokovanie sa ešte nezačalo a v sieni bolo hmatateľne cítiť obavy.

Potom brbotanie náhle stíchlo, lebo z jednej chodby vstúpili dnu dve kráľovské stráže a kliesnili si cestu pomedzi dav. Za nimi pomalým, stareckým krokom prichádzali tri mravce, ktoré boli najbližšími spolupracovníkmi a poradcami Hromovládneho. Prvý bol Veľká hlava, v súčasnosti najstarší a najvyššie postavený člen Rady, ktorého bolo možné ihneď spoznať podľa obrovskej lebky, čo sa nebezpečne a nevhodne kyvotala na krehkom tele. Povrávalo sa, že Veľká hlava prežil najmenej šesť liet, hoci nikto to nevedel naisto, a jeho obrovská znalosť sveta Hromovládnemu neocniteľne pomáhala počas jeho vládnutia. Za ním sa šuchtal Jedno tykadlo, ktorý v dávnej mladosti prišiel

o tykadlo v boji s chrobákom z čeľade drobčikovitých, a Mrmlavec, ktorého tak prezývali pre jeho zvyk nahlas si mrmlať, keď bol rozčúlený. Tito traja predstúpili pred vyčkávajúce zhromaždenie, krátko si čosi povedali s ďalšími staršinami a potom sa Veľká hlava odpojil a odknísal sa doprostred voľného priestranstva. Keď zhromaždený dav čakal na jeho prejav, ticho sa takmer dalo krájať. A keď Veľká hlava pomalým, pevným pohľadom prebehol po zhromaždených, prehovoril trasúcim sa stareckým hlasom plným smútku, ktorý sa dotkol každého mravca v sieni.

„Priatelia, Hromovládny sa pominul. Jeho veľké srdce stíchlo. Jeho mocný hlas už v tejto sieni nebude počuť. Jeho nezmerná vôľa nás už nepovedie cez prekážky a nebezpečenstvá sveta tam vonku. Možno to nebol najpríjemnejší mravec - jeho obrovská sila mu nedovoľovala venovať sa takým banalitám, ako je súcitiť k druhým. A predsa z jedného dôvodu cítim väčší smútok nad jeho skonom, než keby som stratil najbližšieho priateľa alebo súrodenca: s ním sa pominula jedna celá éra v dejinách našej kolónie. S ním odišla veľká časť morálnej podstaty, ktorá spájala našu komunitu. Začali sme sa počas tých liet spoliehať na jeho silu viac, ako je zdravé pre spoločnosť, ktorá je tak veľmi bezbranná voči nebezpečenstvám zvonku. Našou úlohou je nájsť teraz za túto silu náhradu. Nebude to ľahké.“ Veľká hlava sa odmlčal a opäť pomaly prebehol pohľadom po dave.

„Zatiaľ budem ďalej predsedáť užšej Rade a spoločne budeme vykonávať proces vládnutia. Nie je však v mo-

jej povaha prevziať na seba najvyššiu zodpovednosť za vládnutie – odhliadnuc od toho, že som na to už príliš starý a unavený –, a preto sa onedlho bude musieť objaviť nový vodca, a ak bude treba, aj nový systém a nahradiť to, čo nám tak dobre a dlho slúžilo.“ V sieni zašumel hovor, ale rýchlo stíchol, lebo starac pokračoval: „Naša Veľká matka Hlavná kráľovná ma požiadala, aby som vyjadril náš žiaľ nad touto stratou, ktorú možno pociťuje výraznejšie než my ostatní, a ubezpečil vás o jej viere, že prekonáme túto krízu. Dávam teraz voľný priestor každému, kto chce niečo povedať.“

 Kým sa Veľká hlava pomaly šuchtal na svoje miesto, nastalo ticho plné očakávania. Potom sa v sieni opäť ozval tichý mrmot. Najprv to vyzeralo, že nikto nevyužije výzvu starého mravca. Mnohí sa s očakávaním dívali smerom k Čiernemu ostňu, ale zdalo sa, že nateraz je spokojný s tým, kde stojí. Ani kapitán kráľovskej stráže Vznešený, ktorý stál oproti, nebol ochotný zaujať miesto rečníka ako prvý. Potom opäť nastalo utíšenie, ktoré spôsobil pohyb medzi mravcami stojacimi vzadu až za Čiernym ostňom. Ktosi sa pretláčal dopredu, ale nech to bol ktokoľvek, mal problém, lebo postupoval pomaly, namáhavo a spre- vádzalo ho určité sácanie a výkriky, akoby sa mu mravce stojace v ceste neboli ochotné vyhnúť. Nakoniec sa mu však podarilo prísť dopredu a stať si do kruhu. Až vtedy si Čierny osteň prekvapene uvedomil, že je to stará Päťnohá.

Mimo spoločnosti svojich spolupracovníčok a uprostred toľkých mohutne stavaných starcov a vojakov táto stará mravčia robotnica ani zďaleka nevyzerala taká veľká. Vlastne bola očividne bezvýznamná a krehká, keď pomaly krivkala do stredu priestranstva, odľudujú od námahy, s ktorou sa predierala cez dav. Zatiaľ čo sa nemotorne rozhliadala po zhromaždení, rozhostilo sa prekvapené ticho. Pokiaľ im pamäť siahala, len zriedka sa príslušníčka kasty robotníc odvážila vystúpiť na schôdzi Rady, a už vôbec sa nestalo, žeby hovorila hneď po vodcovi. Keď prehovorila, v hlase sa jej do zvyčajnej priamočiarosti pri-miešala aj určitá nesmelosť.

„Možno sa nepatrí, aby som rečnila prvá po Veľkej hlave, a vlastne by som tu vôbec nemala rečniť.“ Chrapľavo si odkašľala, aby zakryla rozpaky z toho, že na ňu civie toľko zvedavých a často nesúhlasných tvári.

„Som len obyčajná robotnica a toto je tretí raz v mojom živote, čo som smela vstúpiť do tejto veľkej siene.   Keďže...“ Na okamih sa odmlčala, akoby sa rozhodovala, ako sa najlepšie vyjadriť. „Keďže môj život bol o dosť dlhší ako mnohých z vás, čo tu teraz stojíte, a zastupujem pocity mnohých svojich spolupracovníčok, ktoré koniec koncov predstavujú väčšinu obyvateľov tejto kolónie – aj keď nízkeho pôvodu –, rada by som povedala, čo mám na srdci, kým pred vás predstúpi šikovnejší rečník, než som ja.“ A v očiach sa jej blysko slabučké pobavenie, keď dodala: „A skôr než stratím odvahu ocitnúť sa v centre pozornosti toľkých významných osobností.“ Tento drobný žart akoby jej

dodal sebadôveru, lebo zdvihla hlavu a pokračovala so zvyčajnou otvorenosťou.

„Volám sa - niekto z vás to nemusí vedieť - Päťnohá. Existuje na to zjavný dôvod. Kým som prišla o šiestu nohu, ktorú mi pred dvoma letami rozdrvil padajúci kameň pri stavbe miestnosti pre nové potomstvo, volala som sa Priama - takisto zo zjavného dôvodu. A ak dovolíte, budem priama aj teraz. Ja aj moje spolupracovníčky sme boli rovnako šokované smrťou veľkého Hromovládneho. Bol to vo všetkých smeroch pozoruhodný mravec. V našom prípade však bola všeobecná reakcia na túto správu dosť zmiešaná. Nemožno pochybovať o tom, že Hromovládneho vláda priniesla kolónii dlhé obdobie stability a niektorým aj prosperitu. Ale pravdou je aj to, že pod jeho vládou sme my robotnice zažívali isté útrapy a určitý nedostatok.“

Pri týchto slovách sa v sieni ozval pobúrený šum. Päťnohá pokračovala, akoby to nepočula.

„To my sme museli vykonávať ťažkú prácu, ktorú so sebou niesli jeho ďalekosiahle plány na rozšírenie hraníc kolónie; to my sme museli robiť stavebné práce na rozširovaní základov mraveniska a na podzemných ubytovniach; to my sme museli zásobovať úžasnú, ale početnú armádu a kráľovskú stráž; to my sme museli slúžiť obrovskému kráľovskému personálu, ktorý si potrebovali udržiavať kráľovné takej veľkej kolónie. Toto všetko je, pravdaže, správne a náležité. Kvôli takýmto povinnostiam existujeme. Rovnako správne a náležité je, že bývame v ubikáciách,

ktoré sú najviac vystavené veľkému teplu a zime, mrazu a dažďu; my ostávame bez jedla, keď sa stenčia zásoby; my sme najviac vystavené nebezpečným dravcom počas každodennej práce. A napriek tomu,“ na chvíľu sa odmlčala, „napriek tomuto všetkému nemáme v Rade žiadne slovo, nemáme právo vyjadriť svoje túžby prostredníctvom tohto orgánu Hlavnej kráľovnej, nemáme žiaden vplyv na rozhodnutia, ktoré formujú náš život.“

☸ Znova sa odmlčala a pozrela sa na stíchnuté zhromaždenie.

„Ubezpečujem vás, že nijakým spôsobom nechceme ☸☸ spochybniť existujúci poriadok alebo ohroziť bezpečnosť kolónie ako celku. Uvedomujeme si, že sme len skromné robotnice a že práve bezpečnosť nám dáva živobytie. Žiadame len o to, aby sme v novom usporiadaní mali hlas pri rozhodnutiach, ktoré ovplyvňujú náš život. Inými slovami...“ zaváhala, akoby ☸ vedela, čo prinesie jej nasledujúce vyhlásenie, „žiadame o malé zastúpenie v Rade. Ďakujem za vašu pozornosť.“ A odkrivala na svoje miesto v dave, skôr ako sa dostavila reakcia.

A keď sa dostavila, bola ako hrom – výbuch protestov a rozhorčenia. Zastúpenie robotníc v Rade! Ešte nikdy nebol takýto návrh verejne vyslovený, a už vôbec nie na tomto posvätnom mieste. Rozhorčené brbotanie zaznievalo sieňou, nikto celkom nevedel, ako reagovať.

Aj Čierny osteň pocítil všeobecné pobúrenie. Niežeby považoval tento návrh za morálne neospravedliteľný; jednoducho bolo nezodpovedné ohroziť existujúci

poriadok v takom chúlостivom momente; plán usporiadania vecí bol ustanovený so špecifickým účelom na pamäti a možno s ním manipulovať len na vlastné   nebezpečenstvo. Vstúpil na voľné priestranstvo a rozruch pomaly utíchol. Prehovoril s pokojnou rozvahou.

„Boli časy, keď by takúto požiadavku, akú sme práve počuli, v mihu potrestali smrťou.“ Počkal, kým ustane súhlasný mrmot. „Dnes však žijeme v tolerantnejších časoch. Nechcem predchádzať rozhodnutie Rady v tejto veci a zdĺhavo o nej diskutovať. Vravím len toto: Rada existuje výhradne na to, aby napĺňala potreby a túžby Hlavnej kráľovnej a jej súčasného a budúceho potomstva, lebo od neho závisí celá budúcnosť našej kolónie. Z rovnakého dôvodu robotnice existujú jedine na to, aby spĺňali potreby a túžby Rady. Nie je to...“ úmyselne sa odmlčal, aby svojim slovám dodal váhu, „naopak.“

Sieňou sa rozľahol súhlasný mrmot a potlesk. Čierny osteň pozrel na miesto, odkiaľ sa predtým vynorila Päťnohá, ale po nej ani po skupinke robotníc, čo ju sprevádzala, neostalo ani stopy, len pri vchode do jedného tunela doznieval akýsi pohyb. Svoje poslanie splnili a očividne sa tichučko vyšmykli, nečakajúc na odpoveď. Čierny osteň vypustil túto udalosť z hlavy a rozhovoril sa o iných záležitostiach.

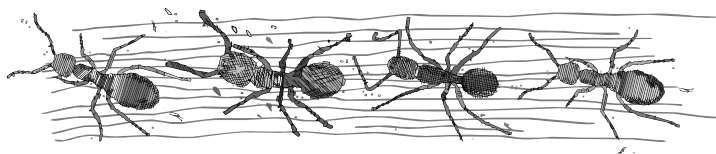
„Rád by som predniesol Rade na uváženie vlastný návrh. Najväčšia práca na rozvoji a rozšírení našej kolónie za posledných niekoľko rokov sa skončila   a ja sa nazdávam, že moje bojové sily, aj keď sú

to skvelí vojaci, nestačia na obranu takého veľkého a rozsiahleho sídliska. Rád by som navrhol Rade, aby požiadala našu Veľkú matku, nech vydolí väčšiu časť tohtoročného potomstva na to, aby sa vyvinulo a vyvíčilo za vojakov do mojej armády.“ Krátko sa odmlčal a potom významne dodal: „Súdiac podľa poznámok predchádzajúceho rečníka je takéto posilnenie teraz ešte potrebné.“ A vrátil sa na svoje miesto spre-vádzaný všeobecným súhlasom a prikyvovaním.

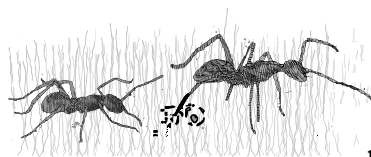
Všetci však okamžite stíchli, keď sa do stredu postavila vysoká, bledá, aristokratická postava Vznešeného. Kapitán kráľovskej stráže prehovoril chladným, takmer apatickým tónom: „Vo svetle návrhu Čierneho ostňa si dovoľujem Rade pripomenúť, že Hromovládneho taktikou, ktorú naša Veľká matka plne podporovala, vždy bolo čo najpresnejšie vyrovnáť sily kráľovskej stráže so silami bežného vojska. Nemusím nikomu z vás vysvetľovať veľmi prezieravú úvahu, ktorá stála za touto politikou.“ Vrhol nenútený pohľad na Čierneho ostňa a vrátil sa na svoje miesto.

V sieni sa znova rozbehla diskusia. Bolo očividné, že bojová línia v zápase o moc už bola načrtnutá. Rada sa pripravila na dlhé debaty a niektorí staršiovia zadriemali.

ŠIESTA KAPITOLA

Rojko a malá robotnica z kolónie pri rieke dorazili k mravenisku a teraz zostupovali jedným z vnútorných podzemných tunelov. Keď sa k nemu približovali, dozvedeli sa o úmrtí Hromovládneho. Pre Rojka to bol šok, ale chýbal v ňom prvok prekvapenia. Áno, pocítil smútok nad odchodom veľikána. A aj vďačnosť za to, že Pán hviezd obdaril zem takým nádherným životom a iba teraz si ho vzal späť, keď sa jeho najlepšie zámery naplnili. A možno nejaké obavy - lebo čo ho teraz nahradí? No žiadne prekvapenie. Možno očakávanie, predtucha, že takáto závažná udalosť sa blíži, že život nemôže donekonečna pokračovať svojou pokojnou cestou ako predtým, a keď sa teraz udialo toto narušenie, že pôvodný model sa môže ešte raz neobmedzene objaviť.

Náhlil sa k sieni Rady a prinášal ešte závažnejšie správy. Bol znepokojený, keď sa dostal do chodieb pod

úrovňou zeme, a malá robotnica nervózne a unavene cupotala za ním. Rojko ešte nikdy nevošiel do siene Rady; dokonca zriedka zostúpil do tejto časti mraveniska, ktorá bola teraz relatívne prázdna, lebo takmer všetci jej obyvatelia boli na schôdzi. Rojko však vedel, že je jeho povinnosťou okamžite oznámiť takéto zvesti Rade.

Cítil vzdialený hluk a aktivitu šíriacu sa zo siene a jeho obavy zmierňovala zvedavosť na to veľké miesto stretnutí. Jeho vzrušenie vzrástlo, keď sa chodba pred ním rozšírila, preniklo do nej bledé svetlo zo siene a načrtlo siluety dvoch kráľovských strážcov stojacich pri vchode. Rojko naznačil tykadlami malej robotnici, aby sa držala tesne za ním, a so všetkou sebadôverou, čo pozbieral, pochodoval k dvom strážnym, ktorí mu ihneď zahradili cestu vystrčenými hryzadlami.

„Mám so sebou posla s naliehavými správami pre Radu,“ povedal Rojko. „Je životne dôležité, aby si ho hneď vypočuli.“

Dvaja kráľovskí strážcovia opatrne pokývali tykadlami smerom k Rojkovi a jeho spoločníčke, hľadajúc cudzie pachy alebo podozrivé nervové výlučky, a keďže na tejto bezvýznamnej dvojici nenašli nič hrozivé, ustúpili a nechali ju prejsť. Po prvý raz v živote Rojko vošiel na legendárne miesto, kde sa viedli debaty a prijímali rozhodnutia, ktoré riadili celú existenciu kolónie.

Práve v tomto okamihu stál uprostred siene staručký Mrmlavec a prednášal dlhú, inkoherentnú, s ničím

